

Prawo samorządu terytorialnego.

red. naukowa Marek Chmaj

Publikacja kompleksowo przedstawia całość problematyki prawnego funkcjonowania samorządu terytorialnego w Polsce. W jednym opracowaniu znalazły się rozważania dotyczące istoty i zadań samorządu, systemu wyborczego oraz ustroju organów, mienia i finansów samorządu, statusu pracowników samorządowych, a nawet kwestie referendum lokalnego oraz ochrony samorządu przed ingerencjami nadzorczymi.

Adresatem niniejszej publikacji są przede wszystkim studenci studiów prawniczych i administracyjnych, a także politologii i stosunków międzynarodowych. Publikacja ta będzie również przydatna dla radnych i pracowników samorządowych, dziennikarzy oraz aplikantów prawniczych.

Spis treści:

Wykaz skrótów

Wstęp

1. Samorząd terytorialny – pojęcie, istota i podstawy prawne

- 1.1. Pojęcie i istota samorządu terytorialnego
- 1.2. Podstawy prawne ustroju samorządu terytorialnego
- 1.3. Model samorządu terytorialnego
  - 1.3.1. Rodzaje modeli samorządu terytorialnego
  - 1.3.2. Model samorządu terytorialnego w Polsce

Bibliografia

2. Tradycje samorządu terytorialnego

- 2.1. Kształtowanie się koncepcji samorządu terytorialnego
- 2.2. Tradycje samorządu terytorialnego w Polsce
- 2.3. Restytucja samorządu terytorialnego w 1990 r.
- 2.4. Reforma ustroju samorządu w latach 1997–1998

Bibliografia

3. System wyborczy do organów samorządu terytorialnego

- 3.1. Uwagi ogólne
- 3.2. Zasady wyborów
- 3.3. Obsadzenie mandatów bez głosowania
- 3.4. Wygaśnięcie mandatu radnego
- 3.5. Wybory uzupełniające i przedterminowe
- 3.6. Głosowanie
- 3.7. Protesty wyborcze i stwierdzenie ważności wyborów
- 3.8. Kampania wyborcza i jej finansowanie
- 3.9. Zgłaszanie kandydatów na radnych
- 3.10. Przepisy szczególne dotyczące wyborów do rad gmin
- 3.11. Przepisy szczególne dotyczące wyborów do rad powiatów

- 3.12. Przepisy szczególne dotyczące wyborów do sejmików województw
  - 3.13. System wyborczy na urząd wójta lub burmistrza (prezydenta miasta)
    - 3.13.1. Uwagi ogólne
    - 3.13.2. Zgłaszanie i rejestracja kandydatów
    - 3.13.3. Głosowanie oraz ustalenie wyników głosowania
    - 3.13.4. Przepisy szczególne dotyczące kampanii wyborczej w wyborach na wójta, burmistrza (prezydenta miasta)
- Bibliografia

4. Referendum lokalne

- 4.1. Pojęcie, istota i formy referendum
  - 4.2. Referendum przeprowadzane z inicjatywy organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego
  - 4.3. Referendum przeprowadzane na wniosek mieszkańców
    - 4.3.1. Referendum na wniosek mieszkańców w sprawach innych niż odwołanie organu jednostki samorządu terytorialnego
    - 4.3.2. Referendum w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego
  - 4.4. Kampania referendalna
  - 4.5. Finansowanie referendum
  - 4.6. Tryb przeprowadzania oraz ustalania i ogłaszania wyników referendum
- Bibliografia

5. Zadania samorządu terytorialnego

- 5.1. Pojęcie i istota zadań samorządu terytorialnego
  - 5.2. Podział zadań samorządu terytorialnego
  - 5.3. Formy wykonywania zadań samorządu terytorialnego
  - 5.4. Egzemplifikacja zadań samorządu terytorialnego
- Bibliografia

6. Organy stanowiące

- 6.1. Uwagi ogólne
  - 6.2. Status radnego
  - 6.3. Organizacja wewnętrzna rady gminy (miasta), rady powiatu i sejmiku województwa
    - 6.3.1. Powoływanie organów
    - 6.3.2. Sesyjność pracy organów stanowiących
    - 6.3.3. Komisje samorządowych organów stanowiących: gminy, powiatu i województwa
    - 6.3.4. Kluby radnych
  - 6.4. Kompetencje samorządowych organów stanowiących: gminy (miasta), powiatu i województwa
    - 6.4.1. Uwagi ogólne
    - 6.4.2. Kompetencje rady gminy (miasta)
    - 6.4.3. Kompetencje rady powiatu
    - 6.4.4. Kompetencje rady województwa
- Bibliografia

7. Organy wykonawcze

- 7.1. Uwagi ogólne
  - 7.2. Kompetencje samorządowych organów wykonawczych
    - 7.2.1. Kompetencje wójta (prezydenta, burmistrza miasta)
    - 7.2.2. Kompetencje zarządu powiatu (prezydenta miasta na prawach powiatu)
    - 7.2.3. Kompetencje starosty
    - 7.2.4. Kompetencje zarządu województwa
    - 7.2.5. Kompetencje marszałka województwa
  - 7.3. Odwołanie lub rezygnacja samorządowego organu wykonawczego. Wygaśnięcie mandatu wójta (burmistrza, prezydenta)
    - 7.3.1. Odwołanie lub rezygnacja organów
    - 7.3.2. Wygaśnięcie mandatu wójta, burmistrza lub prezydenta
  - 7.4. Urzędy samorządowych organów wykonawczych. Skarbnik i sekretarz
- Bibliografia

8. Aparat administracyjny samorządu terytorialnego i jednostki pomocnicze gmin

- 8.1. Istota aparatu administracyjnego
  - 8.2. Urząd gminy
    - 8.2.1. Struktura organizacyjna urzędu gminy
    - 8.2.2. Wójt (burmistrz, prezydent), sekretarz i skarbnik gminy
    - 8.2.3. Referaty i pracownicy samorządowi
    - 8.2.4. Stanowisko ds. obsługi rady gminy. Referat planowania przestrzennego i budownictwa
    - 8.2.5. Referat inwestycji i zamówień publicznych
    - 8.2.6. Stanowisko ds. współpracy z zagranicą
    - 8.2.7. Referat funduszy europejskich
    - 8.2.8. Stanowisko ds. drogownictwa i łączności
    - 8.2.9. Stanowisko ds. obywatelskich oraz ochrony środowiska
  - 8.3. Starostwo powiatowe
    - 8.3.1. Pozycja starosty
    - 8.3.2. Struktura organizacyjna starostwa
    - 8.3.3. Wicestarosta, sekretarz i skarbnik powiatu
    - 8.3.4. Wydziały starostwa powiatowego
    - 8.3.5. Wydział finansów i budżetu
  - 8.4. Urząd marszałkowski
    - 8.4.1. Struktura organizacyjna urzędu marszałkowskiego
    - 8.4.2. Departamenty urzędu marszałkowskiego
  - 8.5. Jednostki pomocnicze gmin
    - 8.5.1. Statut jednostek pomocniczych
    - 8.5.2. Organy jednostek pomocniczych
    - 8.5.3. Rady gminy a jednostki pomocnicze
- Bibliografia

9. Formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego

- 9.1. Istota i zakres współdziałania jednostek samorządu terytorialnego
- 9.2. Związki międzygminne oraz związki powiatów
- 9.3. Porozumienia gmin, powiatów i województwa
- 9.4. Stowarzyszenia gmin, powiatów i województw
- 9.5. Współpraca zagraniczna

Bibliografia

10. Akty prawa miejscowego organów samorządu terytorialnego oraz procedura uchwałodawcza

- 10.1. Pojęcie i istota aktów prawa miejscowego
- 10.2. Rodzaje aktów prawa miejscowego samorządu terytorialnego
  - 10.2.1. Kryteria podziałów
  - 10.2.2. Akty prawa miejscowego o charakterze wykonawczym
  - 10.2.3. Akty prawa miejscowego o charakterze porządkowym
  - 10.2.4. Akty prawa miejscowego o charakterze ustrojowo-organizacyjnym
- 10.3. Procedura uchwałodawcza
  - 10.3.1. Inicjatywa i przygotowanie projektu uchwały
  - 10.3.2. Zwołanie sesji organu uchwałodawczego
  - 10.3.3. Podjęcie uchwały
- 10.4. Publikowanie aktów prawa miejscowego

Bibliografia

11. Mienie samorządu terytorialnego

- 11.1. Uwagi wstępne
- 11.2. Mienie komunalne
- 11.3. Mienie powiatu
- 11.4. Mienie województwa
- 11.5. Zarządzanie mieniem samorządowym

Bibliografia

12. Finanse samorządu terytorialnego

- 12.1. Wprowadzenie
- 12.2. Budżet
  - 12.2.1. Procedura uchwalania budżetu
  - 12.2.2. Nierównowaga budżetowa
  - 12.2.3. Struktura budżetu
  - 12.2.4. Wykonanie budżetu, sprawozdawczość i absolutorium
  - 12.2.5. Wieloletnia prognoza finansowa
- 12.3. Dochody
  - 12.3.1. Dochody gminy
  - 12.3.2. Dochody powiatu
  - 12.3.3. Dochody województwa
- 12.4. Wydatki
- 12.5. Nadzór, kontrola i audyt finansów samorządu terytorialnego
  - 12.5.1. Nadzór i kontrola regionalnych izb obrachunkowych (r.i.o.)
  - 12.5.2. Kontrola Najwyższej Izby Kontroli (NIK)
  - 12.5.3. Audyt wewnętrzny i kontrola zarządcza
- 12.6. Dyscyplina finansów publicznych i jej naruszenie

Bibliografia

13. Pracownicy samorządowi

- 13.1. Uwagi ogólne. Cel ustawy
- 13.2. Podmiotowy zakres stosowania ustawy
- 13.3. Formy i warunki zatrudnienia pracowników samorządowych
- 13.4. Istota i zasady postępowania kwalifikacyjnego
- 13.5. Promowanie i zmiana miejsca oraz warunków zatrudnienia
- 13.6. Obowiązki i uprawnienia pracowników samorządowych

Bibliografia

14. Sądowa kontrola i ochrona samorządu terytorialnego

- 14.1. Zagadnienia ogólne
- 14.2. Sądowa ochrona samorządu terytorialnego
  - 14.2.1. Zagadnienia ogólne
  - 14.2.2. Skarga na rozstrzygnięcia organu nadzorczego
  - 14.2.3. Sądowa ochrona kompetencji jednostek samorządu terytorialnego
- 14.3. Sądowa kontrola samorządu terytorialnego
  - 14.3.1. Zagadnienia ogólne
  - 14.3.2. Istota i zakres sądowej kontroli samorządu
  - 14.3.3. Legitymacja skargowa

Bibliografia

15. Nadzór nad samorządem terytorialnym

- 15.1. Zagadnienia ogólne
  - 15.1.1. Pojęcie nadzoru
  - 15.1.2. Kryteria nadzoru
  - 15.1.3. Zakres nadzoru
  - 15.1.4. Organy nadzoru
- 15.2. Środki nadzoru
  - 15.2.1. Zatwierdzenie, uzgodnienie, zaopiniowanie
  - 15.2.2. Wstrzymanie wykonania uchwał lub zarządzeń organów jednostek samorządu terytorialnego
  - 15.2.3. Stwierdzenie nieważności uchwał i zarządzeń organów jednostek samorządu terytorialnego
  - 15.2.4. Rozstrzygnięcia regionalnej izby obrachunkowej w zakresie budżetu
  - 15.2.5. Nadzór wojewody nad realizacją obowiązków określonych w ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy oraz w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne
  - 15.2.6. Środki nadzoru przysługujące prezesowi Rady Ministrów i sejmowi
- 15.3. Środki ochrony sądowej

Bibliografia

16. Ustrój miasta stołecznego Warszawy

- 16.1. Uwagi ogólne. Geneza ustroju m.st. Warszawy
- 16.2. Statut miasta stołecznego Warszawy
- 16.3. Rada miasta stołecznego Warszawy
- 16.4. Prezydent miasta stołecznego Warszawy
- 16.5. Dzielnice miasta stołecznego Warszawy
- 16.6. Gospodarka finansowa miasta stołecznego Warszawy

Bibliografia